

Tocqueville deel 2

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Maieutiek 2017 college-3

Amerika

- Tocqueville ziet veel positieve macht vanuit de gelijkheid in Amerika maar maakt zich ook zorgen;
- “Wanneer een man of een partij in de Verenigde Staten onrecht wordt aangedaan, tot wie wilt u dat hij zich wendt?” (blz. 274)
- Het volk is de bestuurlijke, rechterlijke en uitvoerende macht.

Maieutiek 2017 college-3

Trias Politica

- Wordt zowel in Amerika als in Europa belangrijk.
- Montesquieu schrijft het m.b.t. een inperking van de macht van de despoet. Die heeft macht op het continent. In Amerika heeft de president in eerste instantie bijna geen macht. Het volk is overal bij betrokken en de grondwet is de uiteindelijke toetssteen voor wetgeving.

Maieutiek 2017 college-2

Europa en de scheiding der machten

- In Amerika was er geen staat, in Europa wel en die staat had een uitgebreid ambtenaren-apparaat.
- Foucault heeft veel onderzoek gedaan naar staatsraison;
  - Verzorgingsstaat
  - Biopolitiek

Maieutiek 2017 college-3

staatsraison

- Anders dan bij Montesquieu gaat het nu om de staat als zelfstandig lichaam.
- De vorst kan veranderen
- De republiek kan worden uitgeroepen,
- Maar de natiestaat blijft en moet zich meten met andere staten.

Maieutiek 2017 college-3

Voorafgaand aan de revoluties

- De relatie vorst- onderdanen veranderde;
- De door God indeelde vaste wereldorde werd verlaten.
- De natiestaat krijgt een eigen identiteit.

Het Plakkaat van Verlatinghe, ook wel Acte van Verlatinghe, ondertekend te Den Haag op 26 juli 1581

Maieutiek 2017 college-3

Top down gelijkheid

- Omdat de administratie blijft zitten en de staatsraison centraal staat wordt iedere burger actief aangezet om zijn of haar bijdrage aan de natie te maximaliseren. Scholing, gezondheid, financiën, zijn deel van die bijdrage. De Europese overheden bemoeien zich daar dus.

Maieutiek 2017 college-3

Opkomst van een verzorgingsstaat

- De 'police' (ambtenaren) houden toezicht op het leven, omdat het lot van de staat afhangt van zijn bevolking.
- Amerika kent slechts de wet als grens van vrijheid.
- Europa kent het belang van de natie als grens van de vrijheid.
- Van de grote opsluiting tot de oorden, van scholing tot gezondheidszorg ,het is allemaal deel van het effect van dat belang van de natiestaat bij zijn volk.

Maieutiek 2017 college-3

Recht en orde

“Recht verwijst per definitie naar een juridisch stelsel en orde verwijst naar een ambtelijk systeem, naar een specifieke staatsorde. (...) De verzoening tussen wet en orde, de droom van die mannen, moet mijns inziens een droom blijven. Het is onmogelijk wet en orde met elkaar te verzoenen, want dat kan slechts leiden tot een opname van de wet in de staatsorde.”

(Foucault, breekbare vrijheid blz. 167)

Maieutiek 2017 college-3

Ondermijnen van scheiding der machten

- Wanneer de natie centraal staat is de neiging aanwezig om de wet de orde te laten schragen.
- Enerzijds zien we een steeds gelijkere en mondige volk eisen dat rechter of de wetgever uitvoert wat zij ervaren als rechtvaardig.
- Anderzijds zien we dat de overheid druk uitoefent om uitspraken en wetten te veranderen met het oog op de orde in de samenleving.
- De rechterlijke macht biedt verzet (v.b. taakstraf + 1 dag vastzitten) tegen wetgevende macht

Maieutiek 2017 college-3

Gelijk moet je worden

- Tocqueville beschrijft steeds de democratische ervaring die mensen opdoen in Amerika. Mensen ervaren gelijkheid en de ongelijkheid ontstaat door inspanning en talent. Dat was de ervaring en is nu het ideaal.
- Europa kende schrijnende ongelijkheid en de ervaring leerde dat je gelijkere kon worden door scholing en kansen. Dat was de ervaring en is nu het ideaal.

Maieutiek 2017 college-3

De effecten nu

- 'Vadertje staat' (de staatsraison) scheidt hoogstens verlichte en welvarende kinderen, maar geen democratische volwassenen.
- Wanneer je het niet begrijpt dan moet het zo worden uitgelegd dat je mee kunt doen. (voorbeelden; referenda, medische beslissingen, PGB, rechterlijke uitspraken)
- Ondertussen is de vraag wat te doen met ongelijkheid die niet te maken heeft met je rechtspositie Dus wat doen we met talent, opleiding, geld, mazzel?
- Mag een blinde student eisen dat hij zodanig begeleiding krijgt dat hij de opleiding fotografie kan doen?

Maieutiek 2017 college-3